

Sygn. akt XII C 1880/16

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie następującym:

SSO Hanna Flisikowska

st.sekr.sąd. Anna Krzemińska

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2016 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa A. R., M. P. (1), M. P. (2)

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez S. (...) w P.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości po 15.456,00 złotych ( piętnaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt sześć złotych ) wraz ustawowymi odsetkami od kwoty 8.333 złotych od dnia 19.12.2015r. do dnia 31.12.2015r. i dalej od 1.01.2016r. do dnia zapłaty jako ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz od kwoty 7.123 złotych od dnia 5.10.2016r. do dnia zapłaty jako ustawowymi odsetkami za opóźnienie .
2. Zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów tytułem odszkodowania za rewitalizację akustyczną nieruchomości po 29.375,64 złotych ( dwadzieścia dziewięć tysięcy trzysta siedemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt cztery grosze) wraz ustawowymi odsetkami od kwoty 16.666 złotych od dnia 19.12.2015r. do dnia 31.12.2015r. i dalej od 1.01.2016r. do dnia zapłaty jako ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz od kwoty 12. 709, 64 złotych od dnia 5.10.2016r. do dnia zapłaty jako ustawowymi odsetkami za opóźnienie .
3. Oddała powództwo w pozostałym zakresie.
4. Obciąża pozwanego kosztami procesu, przy czym szczegółowe wyliczenie tych kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu .

SSO Hanna Flisikowska

XII C 1880/16

## UZASADNIENIE

Powodowie A. R., M. P. (1), M. P. (2) wnieśli w pozwie z 31.12.2013r. ( data nadania w placówce pocztowej) o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu kwoty 150 tys. złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, obciążenie pozwanego kosztami procesu. W ocenie powodów działalność pozwanego spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem stref ograniczonego użytkowania, utworzonych dla lotniska wojskowego , a to w dalszej konsekwencji doprowadziło do spadku wartości ich nieruchomości. Powodowie dodali także, że wskutek nasilenia częstotliwości lotów muszą dokonać prac budowlanych zmierzających do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego . ( k. 1-4 )

Po wstąpieniu do procesu, pełnomocnik powodów w piśmie z 16 października 2014r. wniósł o zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 25.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem utraty wartości nieruchomości powodów w związku z działaniem pozwanego lotniska oraz zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 50.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem nakładów akustycznych w związku z działalnością pozwanego lotniska oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 3600 zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług Vat i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego. ( k. 131)

Pełnomocnik powodów w piśmie z 24 lutego 2015r. wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 8.333 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem utraty wartości nieruchomości powodów w związku z działaniem pozwanego lotniska oraz po 16.666 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem nakładów akustycznych w związku z działalnością pozwanego lotniska oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym na rzecz każdego z powodów po 2.400 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług Vat i opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego. ( k. 169-170)

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez S. (...) w P. zastępowany przez fachowego pełnomocnika w piśmie z 3 marca 2015r. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm prawem przewidzianych. Pozwany zakwestionował roszczenie powodów co do zasady jak i wysokości. Podniósł również zarzut przedawnienia dochodzonego przez powodów roszczenia. ( k. 176-181)

Pełnomocnik powodów w piśmie z 24 i 30 września 2016r. sprecyzował żądanie pozwu, rozszerzył powództwo w zakresie odszkodowania z tytułu spadku wartości na rzecz każdego z powodów o kwotę 7.123 zł i o kwotę 12.709,64 złotych na rzecz każdego z powodów tytułem odszkodowania – nakładów akustycznych na nieruchomość. Po tym sprecyzowaniu żądania pozwu, pełnomocnik powodów domagał się zasądzenia na rzecz każdego z nich po 15.456,00 zł w zakresie odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości i po 29.375,64 złotych tytułem nakładów akustycznych wraz ustawowymi odsetkami także w części dotyczącej rozszerzonego powództwa od dnia wniesienia pozwu. ( k. 269 i k. 272)

Odpis tego pisma Sąd doręczył pełnomocnikowi pozwanego na rozprawie w dniu 4 października 2016r. Pełnomocnik pozwanego podtrzymał żądanie oddalenia powództwa również w części rozszerzonego powództwa na podstawie doręczonego mu pisma. Ponadto dodał, co do roszczenia odsetkowego, że zasądzenie odsetek od dnia wytoczenia powództwa jest niezasadne, gdyż w razie uwzględnienia powództwa winny być one zasądzone od dnia wydania wyroku lub od dnia wydania opinii przez biegłego. ( k. 275)

Na rozprawie w dniu 15 grudnia 2016r. pełnomocnik powodów podtrzymał żądanie pozwu sprecyzowane w piśmie z 24.09.2016r. przy czym sprecyzował w zakresie roszczenia odsetkowego, że powodowie domagają się odsetek ustawowych w części rozszerzonego powództwa jak w piśmie z 24.09.2016r. począwszy od dnia 4.10.2016r. albowiem wówczas zostało doręczone pozwanemu pismo zawierające tę zmianę powództwa. ( k. 302)

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

Powodowie są współwłaścicielami nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), działka numer (...), o powierzchni 0,1609 ha, dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą pod oznaczeniem (...).

( dowód: odpis zwykły księgi wieczystej – k. 5-16, zeznania powodów – k. 192-193)

Wojewoda (...) wydał w dniu 17 grudnia 2003 roku rozporządzenie nr 82/03 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. w P.. Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art.135 ust.1 i 2 ustawy z 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. nr 62 poz.627 ze zmianami).

Rozporządzenie utworzyło obszar ograniczonego użytkowania podzielony na pięć stref oznaczonych literami A-E w zależności od odległości od lotniska K. i w zależności od poziomu hałasu.

Nieruchomość powodów znalazła się w strefie C. Powołane wyżej Rozporządzenie Wojewody weszło w życie 1 stycznia 2004 roku (ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) z 17 grudnia 2003 roku nr 200). Obszar ograniczonego użytkowania stanowił teren ograniczony linią, na której długotrwały poziom hałasu w porze nocnej jest równy 45dB (granica obszaru ograniczonego użytkowania).

Niesporne.

Lotnisko w K. istnieje od II wojny światowej. Użytkowane jest jako miejsce startów i lądowań samolotów odrzutowych od lat 60-tych. Do końca 2003 roku stacjonowały tam samoloty MIG 21, od 2004 roku stacjonują i latają samoloty I.. Od listopada 2006 roku stacjonują na tym lotnisku, startują i lądują samoloty F-16.

( Niesporne - fakt powszechnie znany ).

31.12.2007r. Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr 40/07 zmieniające rozporządzenie o wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania. Zmiany dotyczyły granic obszaru ograniczonego użytkowania, podziału na strefy, dopuszczalnych poziomów hałasu w strefach oraz sposobu korzystania z poszczególnych terenów i wymagań technicznych dotyczących budynków. Według zmienionego rozporządzenia obszar ograniczonego użytkowania stanowi teren ograniczony linią, na której długotrwały poziom hałasu od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych jest równy 55 dB w porze dziennej (LAeq D) i 45dB w porze nocnej (LAeq N) - granica obszaru ograniczonego użytkowania. Rozporządzenie utworzyło obszar ograniczonego użytkowania podzielony na trzy strefy oznaczone cyframi: I, II, III w zależności od odległości od lotniska K. i w zależności od poziomu hałasu. Powołane wyżej Rozporządzenie Wojewody weszło w życie 22 lutego 2008 roku (ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) z 22 stycznia 2008r. roku nr 1, poz. 1). W wyniku tej zmiany nieruchomości powodów znalazła się w strefie (...).

Niesporne.

Zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (...) uchwalonego uchwałą nr XXIX/173/2009 Rady Miasta L. z dnia 26 marca 2009r. przedmiotowa nieruchomość położona jest na terenie oznaczonym symbolem – 36 MN- teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Wartość rynkowa nieruchomości powodów zabudowanej budynkiem mieszkalnym wynosi 579 .000,00 złotych .Wskutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania wokół lotniska wojskowego P. – K. obejmującego także nieruchomości powodów doszło do spadku wartości ich nieruchomości o kwotę 46.368,00 złotych.

( dowód opinia biegłego sądowego J. W. (1) z 3 i 4 grudnia 2015r. – k. 217 i następne, opinia ustna biegłego J. W. (1) złożona na rozprawie 4.10.2016r. – k. 276)

Nieruchomość powodów w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół lotniska P. – K. wymaga poczynienia nakładów akustycznych poprzez wymianę okien na nowe, o lepszej izolacyjności akustycznej , dodatkowego odizolowania stropodachu i części ścian zewnętrznych , zapewnienia odpowiedniej wymiany powietrza. Koszt tych prac wynosi łącznie 88.126,92 złotych .

( dowód: opinia biegłego sądowego J. W. (1) z 4.12.2015r. – k. 210 i następne, opinia uzupełniająca tego biegłego z 22.04.2015r. – k. 251, opinia ustna biegłego J. W. (1) złożona na rozprawie 4.10.2016r. – k. 276)

Pismem nadanym w dniu 15.12.2005 r. powodowie wezwali W. (...)w P.do zapłaty kwoty 76.000 złotych z uwagi na spadek wartości nieruchomości wynikającej z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i konieczności poczynienia nakładów akustycznych.

( dowód: wniosek o odszkodowanie wraz z potwierdzeniem nadania - k.15 akt sprawy (...) )

Prawomocnym postanowieniem z 30 czerwca 2009r. Sąd Okręgowy w Poznaniu umorzył postępowanie wywołane pozwem wniesionym przez powodów przeciwko Skarbowi Państwa – S. (...) w P.. ( sygn. akt (...))

( dowód: postanowienie z dnia 30 czerwca 2009r. – k. 57 w aktach sprawy (...))

Sąd ustalając stan faktyczny sprawy oparł się przede wszystkim na opinii biegłego sądowego J. W. (1), zeznaniach powodów, zarówno co do ustalenia spadku wartości rynkowej nieruchomości powodów spowodowanej wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół lotniska wojskowego P. – K. na podstawie kolejnych rozporządzeń Wojewody (...) jak i zakresu , wartości prac dotyczących rewitalizacji akustycznej przedmiotowej nieruchomości.

Biegły wskazał, że utrata wartości nieruchomości wokół lotnisk spowodowana jest nie tylko hałasem ale również samą świadomością uczestników o podwyższonym ryzyku zamieszkiwania w pobliżu lotnisk ( tzw. świadomy nabywca), a w szczególności wojskowych.

Zdaniem Sądu zastosowana przez biegłego metoda porównawcza stanowi adekwatny sposób wyceny tego rodzaju nieruchomości.

Jak wynika z opinii biegłego W. nabywcy nieruchomości wiąże położenie nieruchomości w obszarze ograniczonego użytkowania z hałasem. Dla nich strefa ograniczonego użytkowania wiąże się z uciążliwością zwiększonej emisji hałasu, a to wpływa na decyzje o kupnie nieruchomości położonej w strefie za niższą cenę w porównaniu z nieruchomościami położonymi na terenach podobnych, a położonych poza strefą. W związku z tym jest oczywiste, że zmniejszenie wartości nieruchomości powodów wyliczone przez biegłego jest związane z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a konkretnie z ograniczeniem w korzystaniu z nieruchomości związanym z korzystaniem ze środowiska polegającym na obowiązkach znoszenia przekroczeń norm hałasu lotniczego.

Biorąc pod uwagę fakt, że lotnisko wojskowe P. - K. funkcjonowało już wcześniej, jako punkt odniesienia do ustalenia poziomu utraty wartości biegły słusznie przyjął wartość poziomu 45 dB, który stał się zasadniczym kryterium wydzielenia strefy ograniczonego użytkowania lotniska P. K.. Opinia ta jest rzetelna, spełnia wymogi wynikające z obowiązujących przepisów prawa i wypracowanych standardów pracy biegłych z tej specjalności. nieruchomości.

Nie popełnił biegły błędu metodologicznego, wiążąc poziom spadku wartości nieruchomości, położonych w poszczególnych miejscach rzeczonego obszaru, z poziomem natężenia dopuszczanego w tych miejscach ponadnormatywnego hałasu, związanego z funkcjonowaniem lotniska. Hałas jest czynnikiem środowiskowym , który powoduje spadek wartości nieruchomości. W ocenie Sądu przyjęta przez biegłego metodologia ( metoda porównawcza) jest poprawna albowiem posiada dodatkowy walor w postaci możliwości różnicowania danych dotyczących spadku wartości poszczególnych nieruchomości znajdujących się w tej samej strefie ograniczonego użytkowania wyznaczonej rozporządzeniem Wojewody (...). A zatem wyliczony przez biegłego W. współczynnik spadku wartości nieruchomości wynoszący ostatecznie 8% należało uznać za prawidłowy, a sam sposób wyliczenia współczynnika nie budził wątpliwości Sądu.

Nie ulega też wątpliwości, że czynnik ( hałas) był czynnikiem decydującym zarówno o wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz umiejscowienia nieruchomości w jego poszczególnych strefach, jak i o charakterze ograniczeń wprowadzonych dla poszczególnych stref.

Pełnomocnicy stron nie kwestionowali zasadniczo wyliczeń biegłego J. W. zarówno, co do wyliczonego spadku wartości nieruchomości jak nakładów akustycznych. W ocenie Sądu biegły w pełni "obronił" twierdzenia zawarte w sporządzonych opiniach odnosząc się przy tym do zarzutów składanych przez pełnomocników obu stron.

Sąd uznał zeznania powodów za wiarygodne z uwagi na ich logiczność, spójność oraz korespondowanie z pozostałym uznanym za wiarygodne materiałem dowodowym sprawy .

Sąd przyjął, że wszystkie dokumenty złożone i zgromadzone w sprawie są prawdziwe i autentyczne, mając na względzie treść przepisów art. 244 i 245 k.p.c.

Sąd nie widział potrzeby przeprowadzenia dowodów z urzędu. Strony bowiem były reprezentowane przez fachowych i profesjonalnych pełnomocników. Innymi słowy Sąd oparł się jedynie na materiale dowodowym zaofiarowanym przez strony. Jest to zgodne z obowiązującą zasadą kontrydiktoryjności. Prowadzenie postępowania dowodowego przez Sąd z urzędu jest bowiem obowiązkiem Sądu jedynie w sytuacjach wyjątkowych, a taka nie zachodziła w niniejszym przypadku

### **Sąd zważył, co następuje:**

Powództwo okazało się niemalże w całości zasadne.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że nie było w sprawie podstaw do przyjęcia jak podawał pełnomocnik pozwanego ( vide k. 178) , że wprowadzona z dniem 15.11.2008 r. zmiana przepisu art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (u.p.o.ś.) skutkowałą utratą mocy prawnej rozporządzenia nr 40/07 wojewody wlkp., co gdyby nastąpiło oznaczałoby że obszar ograniczonego użytkowania nie został wprowadzony, a przez to powodowie nie doznają ograniczeń w prawie własności nieruchomości. Przypomnieć należy, że po raz pierwszy obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. został wprowadzony Rozporządzeniem Wojewody (...) z dnia 17.12.2003 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego na podstawie upoważnienia wskazanego w art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś.

W dniu wydania wskazany przepis brzmiał: obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy wojewoda, w drodze rozporządzenia (ust.2). Przywołany przepis art. 135 ust. 2 u.p.o.ś. z dniem 1.01.2008 r. został zmieniony przez art. 19 pkt 5 w zw. z art. 48 pkt 2 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. 2005.175.1462), otrzymując treść: obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy sejmik województwa, w drodze uchwały. Ten sam przepis (art. 135 ust. 2 p.o.ś.) został poddany kolejnej nowelizacji już z dniem 15.11.2008 r. dokonanej z mocy art. 144 pkt 21 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008.199.1227). W wyniku przedmiotowej nowelizacji nie uległa zmianie właściwość sejmiku województwa, jak i forma ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Zmiana przepisu polegała na zastąpieniu odesłania do pojęcia przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jako określonych w art. 51 ust. 1 pkt 1 p.o.ś., odesłaniem do pojęcia przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jako określonych w ustawie nowelizującej z dnia 3.10.2008 r. (Dz.U. 2008.199.1227). Zatem jest tak, że właściwość organu do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania (sejmik województwa) oraz określenie formy aktu utworzenia takiego obszaru (uchwały) określone zostało już w dniu 1.01.2008 r. t.j. nowelą z dnia 29.07.2005 r. Ustalenie, że z dniem 1.01.2008 r.. nastąpiła zarówno zmiana organu upoważnionego do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, jak również została zmieniona przez ustawodawcę forma aktu utworzenia takiego obszaru, nie mogło skutkować odmową rozporządzeniu mocy obowiązującej i to pomimo brzmienia § 32 ust. 2 w zw. z § 143 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20.06.2002 r. w sprawie „zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. 2002.100.908). Zgodzić się należy w tym zakresie z argumentacją zaprezentowaną przez WSA w Warszawie w uzasadnieniu do wyroku tego Sądu z dnia 31.08.2009 r., zapadłego w sprawie (...) SA/Wa (...), opublikowanego w Lex pod nr (...), gdzie dostrzega się regulację art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. 2005.175.1462) wskazującą na to, że akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje. Z urzędu Sądowi

orzekającemu wiadomym jest, że Sejmik Województwa W.. nie podejmował w trybie i na podstawie art. 135 ust. 2 p.o.ś. uchwały w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K.. Skoro tak, to bezspornie zmiana właściwości organu i formy aktu w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dokonana z dniem 1.01.2008 r. nie mogła i nie skutkowała utratą mocy obowiązującej rozporządzenia wojewody wlkp. z dnia 31.12.2007 r. i to właśnie wobec brzmienia art. 47 ust. 2 ww. noweli i faktu znanego Sądowi z urzędu, również wyżej przywołanego. Podzielając do tego miejsca w pełni i bez zastrzeżeń argumentację zaprezentowaną przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w uzasadnieniu do wyroku z dnia 16.12.2010 r. zapadłego w sprawie o sygn. akt (...) (niepubl.), czego wyrazem jest wyżej zaprezentowany wywód prawny, nie sposób zgodzić się z tym, że do utraty mocy obowiązującej rozporządzenia wojewody wlkp. z dnia 31.12.2007 r. doszło w wyniku zmiany przepisu art. 135 ust. 2 t.j. wprowadzonej przez art. 144 pkt 21 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008.199.1227). Zakres zmiany przepisu art. 135 ust. 2 p.o.ś. nowelą z dnia 3.10.2008 r., która weszła w życie z dniem 15.11.2008 r. został wskazany wcześniej i w tym miejscu zbytecznym jest powtarzanie przedmiotowej regulacji. Istotne jest to, że w ramach tej noweli ustawodawca zawarł analogiczne do art. 47 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. 05.175.1462) reguły intertemporalne, umieszczając je w przepisie art. 173 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008.199.1227). Analogiczność rozwiązania legislacyjnego w tym przypadku jest jednak ograniczona i konstytuuje istotne różnice. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. (Dz.U. 05.175.1462) wojewodowie mieli za zadanie w terminie do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (1.01.2008 r.) ogłosić wykazy aktów prawa miejscowego wydanych na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu niniejszą ustawą, czego brak jest w sprawie i na co zwrócił uwagę w uzasadnieniu swego postanowienia z dnia 6.10.2010 r. zapadłego w sprawie o sygn. akt II OSK 548/09 Naczelny Sąd Administracyjny, nie wyciągając jednak z tego faktu żadnych konstruktywnych wniosków, co Sąd orzekający ocenia negatywnie. Zwrócić należy uwagę, że istotnie przepis art. 173 ust. 1 noweli z dnia 3.10.2008 r. utrzymuje w mocy wszystkie wskazane w nim przepisy wykonawcze, przy czym nie te wydane na podstawie m.in. art. 144, jak wskazał Sąd Okręgowy w Poznaniu w uzasadnieniu w sprawie (...), ale wydane na podstawie ustawy zmienianej w art. 144 noweli t.j. na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.). Istotnie wszystkie wymienione przepisy zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych również na podstawie przepisów wskazanych w treści art. 173 ust. 1, przy czym każdorazowo nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie przedmiotowej noweli (15.11.2008 r.). Jest zatem tak, że przepisy wykonawcze wydane m.in. na podstawie art. 51 ust. 8 ustawy p.o.ś. (ustawy zmienianej w art. 144 noweli t.j. na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska), z woli ustawodawcy miały być utrzymane w mocy aż do wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych m.in. na podstawie art. 60 noweli z dnia 3.10.2008 r.. Co wynika z art. 173 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3.10.2008 r. do czasu wydania przepisów, o których mowa w art. 60 ustawy nowelizującej za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 ust. 1 pkt 1 niniejszej ustawy (noweli z dnia 3.10.2008 r.), uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Rozporządzeniem z dnia 9.11.2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2010.213.1397) Rada Ministrów wypełniła postulat z art. 173 ust. 1 noweli z dnia 3.10.2008 r.. Przedmiotowe rozporządzenie wydane na podstawie art. 60 noweli weszło w życie na dzień przed upływem 24 miesięcy liczonych od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 3.10.2008 r.. Mając to na uwadze należy udzielić odpowiedzi na pytanie czy wolą racjonalnego ustawodawcy było wypełnienie w terminie delegacji ustawowej wskazanej w art. 60 noweli z dnia 3.10.2008 r. w zw. z art. 173 tejże noweli, po to by zachowanie to nie miało zastosowania do przepisów uprzednio wydanych w formie aktów prawa miejscowego, a o których to w ustawie z dnia 29.07.2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej, a konkretnie w jej przepisie art. 47 ust. 2. Wykładnia systemowa dla sytuacji jak w sprawie winna prowadzić do wniosku, że ustawodawca konstruując przepis art. 47 noweli z dnia 29.07.2005 r. dopuścił teoretyczną możliwość, iż wojewodowie nie ogłoszą wykazu aktów prawa miejscowego, o których w art. 47 ust. 3 tej noweli, a do czego byli zobligowani z mocy samego prawa. W tym też celu racjonalny ustawodawca przepisowi art. 47 ust. 2 przedmiotowej noweli nadał brzmienie takie

jak wynika z tego właśnie przepisu t.j., że akty prawa miejscowego (nie przepisy wykonawcze) wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje. Konstruuąc normę z art. 47 ust. 2 omawianej tu noweli ustawodawca w ocenie Sądu intencjonalnie posłużył się terminem „akty prawa miejscowego” nie zaś przepisy wykonawcze. Celu ustawodawcy w tym zakresie nie można lekceważyć. Skoro w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 20.06.2002 r. w sprawie „zasad techniki prawodawczej” z mocy § 143 tego rozporządzenia przepisy wykonawcze utożsamiane są z aktami prawa miejscowego, a mimo to ustawodawca wyodrębnia w ramach przepisu art. 47 noweli z dnia 29.07.2005 r. zarówno kategorię aktów prawa miejscowego, jak i przepisów wykonawczych (patrz ust. 1 art. 47 przedmiotowej noweli), to uznać należy że wolą ustawodawcy było utrzymanie w mocy aktów prawa miejscowego, w tym rozporządzeń wojewody wlkp. istotnych dla sprawy bez względu na to czy wojewodowie dochowują obowiązku z art. 47 ust. 3 noweli z dnia 29.07.2005 r. czy też nie. Jeżeli uznamy, że nowela przepisu art. 135 ust. 2 p.o.ś. dokonana ustawą z dnia 3.10.2008 r. jest logiczną konsekwencją noweli z dnia 29.07.2005 r., to w sposób tożsamy traktować należy elementy składowe obu noweli t.j. przepis art. 47 oraz przepis art. 173 następujących po sobie nowelizacji. Skoro ustawodawca w nowelizacji z dnia 3.10.2008 r. w ramach konstruowania normy z art. 173 noweli nie użył terminu „akty prawa miejscowego”, użył zaś terminu znanego noweli z dnia 29.07.2005 r. „przepisy wykonawcze”, to nie można nie przyjąć że rygor czasowy (24 miesiące liczone od dnia wejścia w życie tej noweli t.j. od dnia 15.11.2008 r.) w ogóle nie odnosi się do aktów prawa miejscowego t.j. w tym przypadku do rozporządzeń wojewody wlkp., a nadto że w tym zakresie t.j. co do rozporządzeń wojewody wlkp. istotnych dla sprawy nadal obowiązującym jest przepis art. 47 ust. 2 noweli z dnia 29.07.2005 r.. Wzmacniając argumentację w tym zakresie wskazać należy, że regulacja prawna przywoływanego już rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20.06.2002 r. w sprawie „zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. 02.100.908), w tym § 32 i 33, ma charakter (swoistej) reguły interpretacyjnej i służy jedynie do oceny skutków prawnych czynności i zdarzeń legislacyjnych, polegających na uchyleniu bądź zmianie określonych aktów prawnych; nie wynikają z niej niewątpliwie jakiegokolwiek prawa i/lub obowiązki dla podmiotów prawa (patrz wyrok NSA – W-wa z dnia 27.02.2007 r., (...), opubl. w Lex pod nr (...)), niemniej jednak analizując nowele z dnia 29.07.2005 r. i z dnia 3.10.2008 r., o których wcześniej przez pryzmat tego rozporządzenia dojść należy do wniosku, że rozporządzenia wojewody wlkp. istotne dla sprawy mają moc wiążącą. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie o sygn. akt XV Ca 1160/10 (niepubl.) właściwość organu kompetentnego do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania oraz określenie formy aktu utworzenia takiego obszaru (sejmik województwa w drodze uchwały), nastąpiło już z dniem 1.01.2008 r., przywoływaną już wcześniej nowelą z dnia 29.07.2005 r.. Istotnie gdyby nie przepis art. 47 ust. 2 noweli z dnia 29.07.2005 r. akty prawa miejscowego (rozporządzenia wojewody wlkp.) wydane na podstawie przepisów nowelą zmienianych utraciłyby moc wiążącą, co niewątpliwie jednak nie nastąpiło. Do oceny noweli z dnia 3.10.2008 r., która weszła w życie z dniem 15.11.2008 r. nie może mieć zastosowania przepis § 33 ust. 1 ww. rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów albowiem „akt wykonawczy” niewątpliwie nie był (nie jest) niezgodny z nową ustawą, zarówno w ujęciu przedmiotowym (rozporządzenie, nie zaś uchwała), jak i w podmiotowym (wojewoda, nie zaś sejmik województwa). W ramach nowelizacji z dnia 3.10.2008 r. w miejsce stwierdzenia, iż obszar ograniczonego użytkowania tworzony jest dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, wprowadzono stwierdzenie, iż obszar taki tworzony jest dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008.199.1227). Sąd orzekający zgadza się z poglądem (patrz WSA w Wa-wie, w wyroku z dnia 31.08.2009 r., (...) SA/Wa (...), w Lex pod nr (...)), że powyższa zmiana (pomimo, że odnosi się do zakresu spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym) w istocie nie spowodowała zmiany zakresu spraw przekazanych do uregulowania w akcie prawa miejscowego, jak również nie stanowiła zmiany wytycznych dotyczących treści tego aktu w rozumieniu § 32 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20.06.2002 r. w sprawie „zasad techniki prawodawczej”. Skoro upoważnienie zawarte w art. 135 ust. 2 p.o.ś. do dnia 1.01.2008 r. dotyczyło przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jako określonych w art. 51 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, a które to przedsięwzięcia zostały wyszczególnione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9.11.2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U. 2004.257.2573), wydanym na podstawie art. 51 ust. 8 p.o.ś., to

nie sposób nie zauważyć, że taki stan prawny obowiązywał również po nowelizacji tego przepisu (art. 135 ust. 2 p.o.ś.) z dniem 1.01.2008 r., aż do dnia 15.11.2008 r.. W wyniku nowelizacji z dnia 3.10.2008 r. przepisu art. 135 ust. 2 p.o.ś. zmianie uległa zawarta w tym przepisie treść, gdzie stwierdzono iż obszar ograniczonego użytkowania tworzony jest dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008.199.1227). Zakres znowelizowanej treści art. 135 ust. 2 p.o.ś. z dniem 15.11.2008 r. był tożsamy z treścią pojęcia zawartego w tym przepisie przed jego nowelizacją, dotyczącego przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jako określonych w uprzednim art. 51 ust. 1 pkt 1 p.o.ś., ponieważ według art. 173 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy nowelizującej (z dnia 3.10.2008 r.), wskazane wyżej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9.11.2004 r. zachowało moc obowiązującą do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie ustawy z dnia 3.10.2008 r. i jednocześnie do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, a za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (w ujęciu art. 135 ust. 2 po tej noweli) ustawodawca nakazał uważać określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (tak SO w Poznaniu w uzasadnieniu wyroku z dnia 16.12.2010 r., w sprawie o sygn. akt (...)). Mając to na uwadze uznać należy, że w istocie nie ziściła się także przesłanka walidacyjna z § 32 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20.06.2002 r., o którym to rozporządzeniu była mowa wcześniej albowiem rodzaj aktu przed nowelą z dnia 3.10.2008 r. i po jej wejściu w życie był tożsamy (uchwała sejmiku województwa), a zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym oraz wytyczne dotyczące treści tego aktu w tym konkretnym czasookresie nie zmieniły się. Rada Ministrów z dniem 9.11.2010 r. wydała rozporządzenie w granicach wynikających z delegacji ustawowej przepisu art. 60 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 08.199.1227), a zatem dochowała terminu z art. 173 ust. 1 teże ustawy. Brak wpływu upływu terminu z art. 173 ust. 1 ww. noweli w ogólności, na moc obowiązującą rozporządzeń wojewody wlkp. i to w zw. z treścią art. 47 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. został już mówiony wcześniej.

Co do meritum sprawy. Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie powodów dotyczące odszkodowania za spadek wartości nieruchomości wraz z nakładami akustycznymi wskutek wprowadzenia przez Wojewodę (...) obszaru ograniczonego użytkowania zasługuje w całości na uwzględnienie, poza niewielką częścią roszczenia odsetkowego, o czym Sąd wypowie się w dalszej części uzasadnienia.

Żądanie dotyczące spadku wartości nieruchomości w związku z wprowadzeniem (...) i hałasem emitowanym przez starty i lądowania samolotów F-16, nie miało jednak podstawy w art. 435 k.c. w zw. z art. 322 Ustawy z dnia 27.04.2001r. Prawa Ochrony Środowiska (zwanego dalej u.p.o.ś), lecz w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś

Art.129 ust.2 ww. Ustawy stanowi, że, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. Z art. 129 ust. 2 p.o.ś. wynika, iż szkodą jest także zmniejszenie wartości nieruchomości, co koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., przez którą rozumie się między innymi zmniejszenie aktywów.

Zagadnienie szkody objęte dyspozycją przepisu z art. 129 ust.2 ustawy - Prawo ochrony środowiska było już kilkakrotnie przedmiotem analizy Sądu Najwyższego. Ostatecznie dominujące stało się stanowisko, zgodnie z którym przewidziana w art. 129 ww. ustawy odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także szkody, w tym w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania powstaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania, lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności ( art.140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym do ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze



ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania emisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, że właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze emisje np. hałas, (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., sygn. akt III CZP 128/09).

Obniżenie wartości nieruchomości stanowi przy tym wymierną stratę, niezależnie od tego czy właściciel ją zbył, czy też nie.

Sąd wyliczając wysokość odszkodowania należnego powodom oparł się na opinii biegłego J. W. (1).

W opinii sporządzonej dla potrzeb niniejszego postępowania biegły oszacował wartość rynkową prawa własności powodów do nieruchomości położonej w L. przy ul. (...), na kwotę 579.000,00 zł.

W związku z wejściem w życie w dniu 10.02.2008r. Rozporządzenia Wojewody (...) nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P.- K. nastąpiło obniżenie wartości rynkowej nieruchomości albowiem nieruchomość jest położona aktualnie w strefie (...), o 8%.

Zatem wartość szkody majątkowej po stronie powodów wyraża się kwotą 46.368,00 złotych. Biegły wyliczył tę kwotę poprzez przemnożenie kwoty stanowiącej wartość rynkową nieruchomości powodów położonej według Rozporządzenia Wojewody W.. w strefie (...) - 579.000,00 zł, przez współczynnik spadku wartości nieruchomości wynoszący 8%.

Sąd przyjął, iż utrata wartości nieruchomości wyniosła jak wyliczył to biegły właśnie 8 %. Należy ponownie wskazać, że wartość nieruchomości powodów uległa zmniejszeniu na skutek położenia w strefie II obszaru ograniczonego użytkowania ustanowionego dla lotniska P.- K. i ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości wprowadzonych rozporządzeniem Wojewody (...) z 31.12.2007 r. dodatkowo związanych z hałasem lotniczym. Hałas ten jest postrzegany negatywnie przez nabywców nieruchomości, a wprowadzenie strefy ograniczonego użytkowania jest przez nich wiązana właśnie z nim.

Zdaniem Sądu, przy uwzględnieniu treści opinii biegłego okoliczność, iż wartość nieruchomości powodów uległa zmniejszeniu nie budzi żadnych wątpliwości. ( podobnie Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawach o sygn. akt (...))

Z uwagi na powyższe szkodę poniesioną przez powodów zdaniem Sądu należy określić na kwotę 46.368,00 zł , w związku z czym Sąd zasądził taką kwotę od pozwanego na rzecz powodów w częściach równych tj. po 15.456,00 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego istnieje przy tym związek przyczynowy pomiędzy utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania i ograniczeniami powodów w korzystaniu ze swojej nieruchomości, wynikających z hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska wojskowego, a szkodą powodów w postaci zmniejszenia wartości ich nieruchomości.

Nie sposób pominąć niezwykle istotnego stwierdzenia, że obszar ograniczonego użytkowania dla terenów wokół lotniska P.- K. wprowadzono, gdyż nie można było dotrzymać standardów emisji hałasu do środowiska. Hałas natomiast ogranicza sposób korzystania z nieruchomości powodów, bo w związku z utworzeniem (...) powód musi znosić przekroczenia norm hałasu na swojej nieruchomości. Utożsamianie ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości jedynie do tych wymienionych w załączniku nr 3 w postaci zakazu zabudowy byłoby nieporozumieniem. Tym bardziej, że sam załącznik stanowi o konieczności dostosowania istniejących budynków wymagających ochrony akustycznej do wymagań PN (PN dotyczącej hałasu przenikającego do wnętrza budynków oraz PN dotyczącej przenikalności akustycznej przegród budowlanych). Rozporządzenie wprowadza ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości związane z korzystaniem ze środowiska przez nakazanie znoszenia przekroczeń norm hałasu lotniczego.

Nabywcy nieruchomości wiążą ewidentnie położenie nieruchomości w obszarze ograniczonego użytkowania przede wszystkim z hałasem. Dla nich strefa wiąże się z uciążliwością zwiększonej emisji hałasu, a to wpływa na decyzje o kupnie nieruchomości położonej w strefie za niższą cenę w porównaniu z nieruchomościami położonymi na terenach podobnych, a położonych poza strefą. W związku z tym jest oczywiste, że zmniejszenie wartości nieruchomości powodów wyliczone przez biegłego jest związane z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a konkretnie z ograniczeniem w korzystaniu z nieruchomości związanym z korzystaniem ze środowiska polegającym na obowiązku znoszenia przekroczeń norm hałasu lotniczego.

Nie można zrównać hałasu powodowanego przez komunikację miejską np. przez tramwaje, autobusy, do hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska wojskowego. Hałas powodowany przez starty, lądowania i przeloty samolotów wojskowych nie jest związany z normalnym funkcjonowaniem miasta, nie jest dla miasta „zwykłym stanem rzeczy”. Osoba mieszkająca w mieście musi godzić się z pewnymi niedogodnościami związanymi z hałasem powodowanym przez komunikację miejską, ponieważ bez tej komunikacji miasto nie mogłoby prawidłowo funkcjonować. Komunikacja miejska istnieje od czasu od powstania miasta, jest immanentnie związana z jego funkcjonowaniem. W przypadku takiego hałasu immisja z reguły nie przekracza „przeciętnej miary”, albowiem jest ona dla miasta naturalna. Inaczej jest w przypadku hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska wojskowego położonego w granicach administracyjnych miasta, w sąsiedztwie terenów zabudowanych budynkami mieszkalnymi. Jest oczywiste, że taki hałas docierając do nieruchomości o przeznaczeniu mieszkalnym i przekraczając normy emisyjne zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 2007 r. zakłóca korzystanie z nieruchomości ponad „przeciętną miarę”. Ogranicza więc korzystanie z nieruchomości o charakterze mieszkalnym (art. 129 i 136 ustawy prawo ochrony środowiska). Społeczno - gospodarcze przeznaczenie takiej nieruchomości to zamieszkiwanie w niej, wykonywanie zwykłych czynności związanych z zamieszkiwaniem, jak wypoczynek, sen, przyjmowanie gości, czytanie, pisanie, oglądanie telewizji, słuchanie radia, korzystanie z komputera, telefonu itp. To także korzystanie z terenu przyległego do budynku, przede wszystkim z ogródka w celu jego uprawy i wypoczynku. W przypadku nieruchomości powodów to korzystanie jest w sposób oczywisty ograniczone. Muszą oni znosić hałas samolotowy w natężeniu większym od dopuszczonego przez przepisy powszechnie obowiązujące, zarówno w porze dnia, jak i niekiedy w nocy. Skala przekroczeń, natężenie lotów oraz rodzaj hałasu każą uznać, że do ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości niewątpliwie doszło.

Podkreślić trzeba, że szkoda związana z utratą wartości nieruchomości nie jest tożsama ze szkodą związaną z koniecznością wykonania nakładów rewitalizacyjnych, o czym Sąd wypowie się w dalszej części uzasadnienia. Jakkolwiek nakłady pozwalają na uniknięcie hałasu przekraczającego poziomy normatywny to jednak ich wykonanie nie wpływa na podniesienie ceny nieruchomości. Nieruchomość nadal pozostawać będzie w (...), w tym przypadku strefie II, nadal potencjalni nabywcy kojarzyć będą tę nieruchomość z położeniem w (...), a więc z ponadnormatywnym hałasem. Nawet jeśli uzyskają informację, że budynek został dostosowany do wymogów technicznych Rozporządzenia Wojewody i nawet, jeśli zadadzą sobie trud sprawdzenia tego (co wiązać się będzie kosztami rzeczoznawcy budowlanego), to korzystanie z takiego budynku nadal wymagać będzie ograniczeń np. w postaci nie otwierania okien przynajmniej w okresach startów, lądowań i przelotów samolotów, a trudno przecież przewidzieć, kiedy te operacje wystąpią. Pozostaną także niedogodności w zakresie korzystania z ogrodu, stanowiącego przecież istotny argument dla decyzji o kupnie domu jednorodzinnego wolnostojącego.

Reasumując, utrata wartości nieruchomości powodów nie jest szkodą jedynie hipotetyczną, aktualizującą się dopiero w chwili rozporządzenia prawem. Własność nieruchomości stanowi dobro o charakterze inwestycyjnym, jest lokatą kapitału. W warunkach gospodarki rynkowej każda rzecz mająca wartość majątkową może być w każdym czasie przeznaczona na sprzedaż. Zbycie rzeczy jest takim samym uprawnieniem właściciela, jak korzystanie z niej, wobec czego traci także znaczenie odróżnienie wartości użytkowej rzeczy od jej wartości handlowej. Miernikiem wartości majątkowej rzeczy jest pieniądz, a jej weryfikatorem rynek. Rzecz zawsze ma taką wartość majątkową, jaką może osiągnąć na rynku.

Co do roszczenia o zwrot nakładów potrzebnych na rewitalizację akustyczną budynku to podstawa prawna wynika jasno z art.136 § 1 i 3 i w zw. z art.129 ust.2 u.p.o.ś.

Wskazać należy, że wykładnia językowa art. 136§3 u.p.o.ś. nie prowadzi do wniosku, że tylko w przypadku poniesienia przedmiotowych nakładów można żądać ich zwrotu. Ustawodawca użył określenia „ także koszty poniesione”, co mogłoby wskazywać na koszty już wydatkowane w celu wypełnienia wymagań technicznych w (...). Jednak odwołanie do art. 129 ust. 2 oraz słowo „także” wskazują, że jest to tylko jedna ze szkód, które podlegają naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2. Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Ust.3 art.136 ustawy prawo ochrony środowiska został wprowadzony z dniem 28 lipca 2005 r., a więc już w czasie, kiedy obowiązywało rozporządzenie wojewody z 2003 r. o wprowadzeniu (...). Jako element szkody uznano „ także koszty poniesione”, a nie „ wyłącznie koszty już poniesione”, przepisu art. 136 § 3 ustawy p.o.ś. nie można traktować jako zawężającego zakres odszkodowania wskazany w art. 129 ust.2 cyt. ustawy. Ten zaś mówi jedynie ogólnie o obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości. (tak uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10.04.2008 r. I A Ca 2/08 aprobowane przez Sąd Okręgowy).

Rozporządzenie Wojewody (...) z 2007r. określiło wymagania techniczne dotyczące budynków usytuowanych w strefie ograniczonego użytkowania. W kolumnie 4 załącznika nr 3 nakazano zmianę funkcji budynków na nie podlegające ochronie akustycznej lub zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej..

Jak wynika z opinii biegłego z J. W. (1) nie ma żadnych wątpliwości, że normy dopuszczalnego hałasu będą przekraczane, co omówiono szczegółowo wcześniej.

Szkodą powodów są jedynie te nakłady, które powodowie muszą poczynić, aby dostosować budynek mieszkalny do wymogów zgodnych z normami PN-87/(...) w zgodzie z podstawowymi przepisami regulującymi sprawę wentylacji w budynkach przewidzianymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 12.04.2002r. w sprawie warunków technicznych , jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. ( Dz. U. nr 75, poz. 690)przy przyjęciu, że hałas z zewnątrz przekracza poziomy dopuszczalne według rozporządzenia z 2007 r. i ponad te przekroczenia.

Jak wynikało to prawidłowej opinii biegłego J. W. (1) budynek mieszkalny powodów **nie spełnia norm budowlanych w zakresie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych (dla zmierzonych poziomów hałasu ekspozycyjnego i miarodajnego poziomu dźwięku A, związanych z wykonywanymi operacjami lotniczymi przez samoloty bojowe F-16) i w związku z tym** wymaga poniesienia dodatkowych nakładów na modernizację w celu zapewnienia właściwego klimatu akustycznego pomieszczeń wewnętrznych.

Prawidłowo wyliczona przez biegłego J. W. (1) wartość prac wygłuszeniowych wynosi 88.126,92 złotych. i podzielona na troje powodów daje na rzecz każdego z nich po 29.375,64 złotych, które to kwoty Sąd zasądził na ich rzecz w pkt.2 wyroku.

Podsumowując, Sąd uznał za zasadne odszkodowanie z tytułu utraty wartości nieruchomości powodów w łącznej w kwocie 46.368,00 zł i tytułem odszkodowania z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną budynku w kwocie 88.126,92 złotych.

Dalej sąd zauważył, że zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., II C M (...)). Terminowe zgłoszenie roszczenia

odszkodowawczego obowiązkanemu powoduje, że roszczenie nie wygasa, przy czym do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c., stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuują szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia. Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 442<sup>1</sup> § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z art. 118 k.c. (w rozpoznawanej sprawie wynoszącym 10 lat). Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia - to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

Nie było zatem podstaw do przyjęcia, że roszczenie powodów wygasło albowiem nie zostało zgłoszone pozwanemu w 2 letnim terminie zawitym przewidzianym w art. 129 ust.4 u.p.o.ś. Rozporządzenie Wojewody (...) nr 82/03 weszło w życie w dniu 1.01.2004r. Powodowie zgłosili roszczenia pozwanemu już w piśmie z 15.12.2005r. o czym zaświadcza pismo z tej daty wraz z dowodem nadania w placówce pocztowej skierowane przez powodów do pozwanego, wzywające do zapłaty kwoty 76.000 złotych odszkodowania z obu dochodzonych w tej sprawie tytułów. ( k. 15 w aktach sprawy (...)). Nie ulega wątpliwości, że uczynili to przed upływem dwuletniego terminu przewidzianego wskazaną ustawą.

Złożenie pozwu do sądu nastąpiło zaś przed upływem dziesięcioletniego terminu przedawnienia i z uwagi na treść art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwało jego bieg. Skoro jak wskazał Sąd w zdaniach poprzedzających termin przedawnienia biegnie od chwili powstania roszczenia co miało miejsce 1.01.2004r.- to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne, a pozew został wniesiony w tej sprawie 31.12.2013r. to w konsekwencji do przedawnienia roszczenia powodów, o którym orzeczono w uzasadnianym wyroku, nie doszło.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 455 k.c. i dalej od 1.01.2016r. do dnia zapłaty jako ustawowymi odsetkami za opóźnienie zgodnie z art. 481 § 2<sup>1</sup> k.c.

Za przydatne dla rozważenia problemu Sąd uznał tezy zawarte w orzeczeniach Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2010 r. ((...), Lex 852671) oraz 16 kwietnia 2009 r. (I CSK 524/08, OSNC Z. D.. 2009, z. D, poz. 106). Sąd Najwyższy dokonał w nich (szczególnie w uzasadnieniu wyroku z 17 czerwca 2010 r.) podsumowania dorobku orzecznictwa co odsetek od świadczeń odszkodowawczych i wskazał na ujawniające się istotne rozbieżności.

Sąd Najwyższy opowiedział się w nich jednoznacznie przeciwko takiemu ustaleniu daty początkowej odsetek, która prowadziłaby do wzbogacenia pokrzywdzonego. Preferując pewną elastyczność, zależną od okoliczności sprawy, w tym upływu czasu i różnicy cen między datą wezwania pozwanego do zapłaty odszkodowania, a datą ustalenia wysokości szkody, opowiedział się przeciwko koncepcji wyrównania szkody przy zastosowaniu obu mechanizmów łącznie - zarówno odsetek od dnia wezwania, jak i waloryzacji szkody poprzez ustalenie jej zgodnie z art. 363 § 2 kc na dzień orzekania.

Zaznaczenia wymaga, że przepis zawarty w art. 481 § 1 k.c. dotyczy sytuacji, w której na dłużniku ciąży obowiązek spełnienia świadczenia pieniężnego określonego co do wysokości. Przyjęcie istnienia stanu opóźnienia jest możliwe wówczas, gdy dłużnik nie spełnia w terminie świadczenia pieniężnego określonego co do wysokości. Warunkiem istnienia stanu opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego jest to, aby dłużnik znał treść obowiązku, jaki ma spełnić (wysokość świadczenia pieniężnego) względnie czynniki, które pozwalają ustalić wysokość tego świadczenia. Należy mieć bowiem na uwadze treść art. 354 § 1 k.c., według którego dłużnik powinien wykonać zobowiązanie m.in. zgodnie z jego treścią, co jest możliwe wówczas, gdy zna treść swego zobowiązania. Tylko w takim przypadku dłużnik może ponosić negatywne konsekwencje prawne wynikające z zaniechania wykonania tego obowiązku.

W ocenie Sądu w sytuacji w której wysokość odszkodowania jest ustalana na podstawie cen obowiązujących w chwili wyrokowania osoba zobowiązana do naprawienia szkody, popada w stan opóźnienia w spełnieniu tak określonego świadczenia najwcześniej od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu opinii biegłych powołanych w sprawie. Przyjęcie w tym zakresie zasądzania odsetek ustawowych np. od daty sporządzenia opinii przez biegłego nie spełnia tego wymogu. Trudno bowiem oczekiwać aby strona samodzielnie ustalała wyniki sporządzonej przez biegłego opinii.

W ocenie Sądu najwcześniej z momentem doręczenia stronie pozwanej odpisu opinii ustalającej wysokość określonej szkody może ona się z nią zapoznać i ewentualnie uznać powództwo, spełnić świadczenie powodów.

Nie było zatem podstaw do przyjęcia jak chciał tego pełnomocnik powodów, aby przyjąć datę początkową odsetek już od dnia wniesienia pozwu.

W konsekwencji Sąd uznał, że odsetki ustawowe od kwot zasądzonych na rzecz powodów od pozwanego w pkt.1 wyroku i 2 wyroku, w części przed rozszerzeniem powództwa ( czyli tak jak w piśmie pełnomocnika powodów z 24.02.2015r. – k. 169) tj. od kwoty 8.333,00 z tytułu spadku wartości nieruchomości i od kwoty 16.666,00 zł z tytułu nakładów akustycznych należy zasądzić od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu opinii biegłego J. W. ( k. 224) tj. od dnia 19.12.2015r.

Uzupełnić należy wcześniejsze wywody, że Sąd ustalił w przypadku części kwot zasądzonych w pkt.1 - 2 wyroku objętych już rozszerzeniem żądania pozwu datę wymagalności ustawowych odsetek za opóźnienie późniejszą.

Zgodnie z art. 193 § 3 k.p.c. jeżeli powód występuje z nowym roszczeniem zamiast lub obok roszczenia pierwotnego, skutki przewidziane w artykule poprzedzającym rozpoczynają się z chwilą, w której roszczenie to powód zgłosił na rozprawie w obecności pozwanego, w innych zaś wypadkach - z chwilą doręczenia pozwanemu pisma zawierającego zmianę i odpowiadającego wymaganiom pozwu.

Rozszerzenie żądania pozwu, co do odszkodowania za spadek wartości nieruchomości i nakłady akustyczne nastąpiło w piśmie pełnomocnika powodów z 24 września 2016r. ( k. 269) Pismo to Sąd doręczył pełnomocnikowi pozwanego na rozprawie w dniu 4 października 2016r. ( k. 275)

Dlatego Sąd przyjął, że odsetki ustawowe od kwot objętych pismem zawierającym rozszerzenie powództwa, tj. od kwoty 7.123 zł w zakresie odszkodowania, co do spadku wartości nieruchomości i od kwoty 12.709,54 zł w zakresie nakładów akustycznych należą się powodom, od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu ww. pisma reprezentującego ich pełnomocnika tj. od dnia 5 października 2016r. do dnia zapłaty.

W świetle poczynionych rozważań Sąd oddalił w pkt.3 wyroku tylko w niewielkiej części roszczenie odsetkowe powodów za okres od dnia wniesienia pozwu – tak jak żądał ich pełnomocnik tj. 31.12.2013r. ( k. 17) do dnia poprzedzającego doręczenie pozwanemu odpisu opinii biegłego J. W. tzn. do 18.12.2015r. , a w zakresie rozszerzonego powództwa za dzień 4.10.2016r. albowiem Sąd przyjął datę początkową odsetek od dnia następnego po doręczeniu pisma zawierającego tę zmianę pozwu , a nie jak żądał tego ostatecznie pełnomocnik powodów już w dniu kiedy doręczono to pismo pełnomocnikowi strony przeciwnej. ( k. 275)

Jeśli chodzi o okres od 1.01.2016 r. do dnia zapłaty, wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie nie mogła przekroczyć maksymalnych odsetek za opóźnienie, wynikających z art. 481 § 2<sup>1</sup> k.c. w brzmieniu nadanym mu z dniem 1.01.2016 r. Skoro zatem w tym dniu uległ zmianie ustawowy model ustalania odsetek maksymalnych, niezbędne było dostosowanie w wyroku rozstrzygnięcia o odsetkach do tego modelu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie przepisu art.98§1-3 k.p.c. ( zasada odpowiedzialności za wynik procesu) i obciążył nimi pozwanego jako przegrywającego ten proces. Natomiast zgodnie z art. 108§1 k.p.c. szczegółowe wyliczenie tychże kosztów Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu.

Z powyższych względów orzeczono jak w wyroku.

/-/ Hanna Flisikowska